

СТАТИСТИЧНІ ДАНІ ЗАХВОРЮВАНОСТІ СУЧАСНОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ ВНЗ М. ОДЕСИ

*Башавець Наталія Андріївна,
доктор педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри фізичного виховання
Одеського інституту фінансів Українського державного
університету фінансів та міжнародної торгівлі, м. Одеса*

Постановка проблеми. Сучасне життя вимагає від студентів мати добру працездатність, конкурентоспроможність, психофізичну готовність до обраної професії, що потребує відповідного гарного здоров'я. Відомо, що стан здоров'я людини залежить не лише від спадковості, способу, стилю, якості життя (матеріальні можливості повноцінно харчуватися, оздоровлюватися у санаторіях, займатися улюбленим видом спорту, активно відпочивати, мандрувати), екологічних умов, а від рівня освіченості та культури самої людини.

Відтак виникає суперечність між замовленням держави у здорових, конкурентоспроможних фахівців та станом їх здоров'я, який окреслює медичний огляд сучасної студентської молоді.

Аналіз досліджень і публікацій. Проблема погіршення здоров'я сучасної молоді розглянуто в публікаціях Н.А. Башавець, С.О. Гримблата, В.П. Зайцева, С.І. Крамського та ін. [1; 2].

Мета статті полягає у висвітленні статистичних даних захворюваності сучасної студентської молоді ВНЗ м. Одеси та пошуку шляхів збереження їхнього здоров'я.

Виклад основного матеріалу дослідження. У статті ми висвітлюємо стан здоров'я за 2011 рік студентів різних вищих навчальних закладів м. Одеси, а саме: ОНУ (Одеський національний університет імені І.І. Мечникова), ОНЕУ (Одеський національний економічний університет), ОНАЗ (Одеська національна академія зв'язку імені О.С. Попова), ОДМА (Одеська державна музична академія імені А.В. Нежданової), ПНПУ (Державний заклад "Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського"), ОРІДУ (Одеський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентові України), ОДАБА (Одеська державна академія будівництва та архітектури), ОДАХ (Одеська державна академія холоду), ОДЕКУ (Одеський державний екологічний університет), ОДІВТ (Одеський державний інститут вимірювальної техніки). Результати проходження студентами медичного огляду у вищих навчальних закладах Одеси за 2011 рік подано в таблиці 1.

Як видно з таблиці 1, серед 352 студентів 1-4 курсу коледжу ОНУ 69,9 % студентів віднесено до основної групи, 15,8 % – до підготовчої групи, 14,3 % – до спеціальної "А групи, 0 % – до спеціальної "Б групи, 0 % – звільнених від занять.

Серед 1341 студентів 1 курсу ОНУ 66,8 % студентів віднесено до основної групи, 11,3 % – до підготовчої групи, 17,6 % – до спеціальної "А групи, 1,7 % – до спеціальної "Б групи, 2,6 % – звільнених від занять; серед 1577 студентів 2 курсу 66,8 % студентів віднесено до основної групи, 15 % – до підготовчої групи, 14,5 % – до спеціальної "А групи, 2,5 % – до спеціальної "Б групи, 1,2 % – звільнених від занять; серед 1501 студентів 3 курсу ОНУ 63,9 % студентів віднесено до основної групи, 17,3 % – до підготовчої групи, 17,4 % – до спеціальної "А групи, 1 % – до спеціальної "Б групи, 0,4 % – звільнених від занять; а на 4 курсі ОНУ серед 1289 студентів 62,1% студентів віднесено до основної групи, 19,5 % – до підготовчої групи, 16,5 % – до спеціальної "А групи, 1,1 % – до спеціальної "Б групи, 0,8 % – звільнених від занять.

Серед 152 студентів 1-2 курсу коледжу ОНАЗ 69,2 % студентів віднесено до основної групи, 14,9 % – до підготовчої групи, 15,9 % – до спеціальної "А групи, 0 % – до спеціальної "Б групи, 0 % – звільнених від занять.

Серед 435 студентів 1 курсу ОНАЗ 72 % студентів віднесено до основної групи, 14,7 % – до підготовчої групи, 11,3 % – до спеціальної "А групи, 1,4 % – до спеціальної "Б групи, 0,6 % – звільнених від занять; серед 453 студентів 2 курсу 70,9 % студентів віднесено до основної групи, 11,7 % – до підготовчої групи, 14,6 % – до спеціальної "А групи, 1,7 % – до спеціальної "Б групи, 1,1 % – звільнених; 619 студентів 3 курсу ОНАЗ 72,4 % студентів віднесено до основної групи, 10,1 % – до підготовчої групи, 14,5 % – до спеціальної "А групи, 2,5 % – до спеціальної "Б групи, 0,5 % – звільнених від занять; серед 663 студентів 4 курсу ОНАЗ 62,8 % до основної групи, 23,8 % – до підготовчої групи, 11,5 % – до спеціальної "А групи, 1,4 % – до спеціальної "Б групи, 0,6 % – звільнених від занять.

Таблиця 1

**Підсумки проходження студентами медичного огляду
у ВНЗ Одеси за 2011 рік**

ВНЗ	курс	Підлягає до мед. огляду / оглянуто осіб	Основна група		Підготовча група		Спеціальна "А група		Спеціальна "Б група		Звільнені		Обстежені	
			осіб	%	осіб	%	осіб	%	осіб	%	осіб	%	осіб	%
ОНУ	3	1783/1501	959	63,9	259	17,3	261	17,4	15	1	7	0,4	282	15,8
ОНУ	4	1502/1289	800	62,1	251	19,5	212	16,5	14	1,1	12	0,8	213	14,2
ОНАЗ	3	638/619	448	72,4	63	10,1	90	14,5	15	2,5	3	0,5	19	3
ОНАЗ	4	684/663	416	62,8	158	23,8	76	11,5	9	1,4	4	0,6	21	3,1
ОДЕКУ	3	496/485	329	67,8	63	13	84	17,3	7	1,4	2	0,5	11	2,2
ОДЕКУ	4	475/463	360	76,7	68	14,4	31	16,6	6	1,2	4	0,8	12	6,1
ОНЕУ	3	989/975	702	72	103	10,6	150	15,4	20	2	-	-	14	1,4
ОНЕУ	4	946/907	569	62,7	125	13,8	195	21,5	18	2	-	-	39	4,1
ОДАБА	3	962/752	558	74,2	88	11,7	94	12,5	8	1	4	0,6	210	21,9
ОДАБА	4	797/405	304	75,1	51	12,6	41	10,2	5	1,3	4	0,8	392	49,2
ОДАХ	3	626/608	443	72,8	67	11	86	14,4	8	1,3	4	0,5	18	2,9
ОДАХ	4	581/567	405	71,5	69	12,1	83	14,7	6	1	4	0,7	14	2,4
Всього на 3-4 курсі	3-4	10479/9234	6293	68,2	1365	14,8	1403	15,2	131	1,4	48	0,4	1245	11,9
ОНУ	1	1566/1341	896	66,8	151	11,3	236	17,6	23	1,7	35	2,6	225	14,4
ОНЕУ	1	829/819	595	72,7	83	10,1	132	16,1	6	0,7	3	0,4	10	1,2
ОНАЗ	1	435/435	313	72	64	14,7	49	11,3	6	1,4	3	0,6	-	-

ОДАХ	1	417/410	306	74,8	41	9,9	50	12,1	9	2,2	4	1,0	7	1,7
ПНПУ	1	783/767	571	74,4	77	10,1	106	13,8	9	1,2	4	0,5	16	2
ОДАБ А	1	803/761	591	77,7	75	9,9	84	11	7	0,9	4	0,5	42	5,2
ОДМА	1	97/92	59	63,2	18	20	12	13,5	3	3,3	-	-	5	5,2
ОДЕк У	1	440/436	344	78,9	38	8,7	46	10,6	2	0,4	6	1,4	4	2,3
ОРІДУ	1	51/51	39	76,5	4	7,8	6	11,8	2	3,9	-	-	-	-
ОДІВТ	1	124/114	83	72,5	13	11,1	16	14,1	2	2,3	-	-	10	8,1
Всього на 1 курсі	1	5545/ 5226	379 7	72,7	564	10,8	737	14,1	69	1,3	59	1,1	319	5,8
ОНУ	2	1703/ 1577	105 3	66,8	237	15	228	14,5	39	2,5	20	1,2	126	7,4
ОНЕУ	2	845/813	578	71,1	93	11,5	129	15,9	8	1	5	0,5	32	3,8
ОНАЗ	2	486/453	321	70,9	53	11,7	66	14,6	8	1,7	5	1,1	33	6,8
ОДАХ	2	474/455	328	72	54	11,8	66	14,6	5	1,1	2	0,5	19	4
ПНПУ	2	699/679	483	71,2	65	9,6	101	14,9	19	2,8	11	1,5	20	2,9
ОДАБ А	2	934/911	664	72,9	117	12,8	119	13,1	7	0,8	4	0,4	23	2,5
ОДМА	2	95/90	54	60	17	19	15	17,1	4	3,9	-	-	5	5,3
ОДЕк У	2	359/355	228	64,2	32	9	86	24,2	6	1,7	3	0,8	4	1,1
ОРІДУ	2	80/78	50	64,1	11	14,1	17	21,8	-	-	-	-	2	2,5
ОДІВТ	2	227/207	151	73,1	30	14,5	21	10,1	5	2,3	-	-	20	8,8
Всього на 2 курсі	2	5902/ 5618	391 0	69,6	709	12,6	848	15,1	101	1,8	50	0,9	284	4,8
Колед ж ПНПУ	1- 3	359/331	215	65,1	52	15,8	54	16,4	6	1,7	4	1	28	7,8
Колед ж ОНАЗ	1- 2	161/152	105	69,2	23	14,9	24	15,9	-	-	-	-	9	5,6
Колед ж ОНУ	1- 4	401/352	246	69,9	56	15,8	50	14,3	-	-	-	-	491	12,2
Разом	1- 4	22847/ 20913	145 66	69,7	276 9	13,2	311 6	14,9	307	1,5	161	0,7	193 4	8,5

Серед 436 студентів 1 курсу ОДЕКУ 78,9 % студентів віднесено до основної групи, 8,7 % – до підготовчої групи, 10,6 % – до спеціальної “А групи, 0,4 % – до спеціальної “Б групи, 1,4 % – звільнених від занять; серед 355 студентів 2 курсу 64,2% студентів віднесено до основної групи, 9 % – до підготовчої групи, 24,2 % – до спеціальної “А групи, 1,7 % – до спеціальної “Б групи, 0,8 % – звільнених від занять; серед 485 студентів 3 курсу ОДЕКУ 67,8 % студентів віднесено до основної групи, 13 % – до підготовчої групи, 17,3 % – до спеціальної “А групи, 1,4 % – до спеціальної “Б групи, 0,5 % – звільнених від занять; серед 463 студентів 4 курсу ОДЕКУ 76,7% віднесено до основної групи, 14,4 % – до підготовчої групи, 16,6 % – до спеціальної “А групи, 1,2 % – до спеціальної “Б групи, 0,8 % – звільнених від занять.

Серед 819 студентів 1 курсу ОНЕУ 72,7 % студентів віднесено до основної групи, 10,1 % – до підготовчої групи, 16,1 % – до спеціальної “А групи, 0,7 % – до спеціальної “Б групи, 0,4 % – звільнених від занять; серед 813 студентів 2 курсу 71,1 % студентів віднесено до основної групи, 11,5 % – до підготовчої групи, 15,9 % – до спеціальної “А групи, 1 % – до спеціальної “Б групи, 0,5 % – звільнених від занять; серед 975 студентів 3 курсу ОНЕУ 72 % студентів віднесено до основної групи, 10,6 % – до підготовчої групи, 15,4 % – до спеціальної “А групи, 2 % – до спеціальної “Б групи, 0 % – звільнених від занять; серед 907 студентів 4 курсу ОНЕУ 62,7 % студентів віднесено до основної групи, 13,8 % – до підготовчої групи, 21,5 % – до спеціальної “А групи, 2 % – до спеціальної “Б групи, 0 % – звільнених від занять.

Серед 761 студентів 1 курсу ОДАБА 77,7 % студентів віднесено до основної групи, 9,9 % – до підготовчої групи, 11 % – до спеціальної “А групи, 0,9 % – до спеціальної “Б групи, 0,5 % – звільнених від занять; серед 911 студентів 2 курсу 72,9 % студентів віднесено до основної групи, 12,8 % – до підготовчої групи, 13,1 % – до спеціальної “А групи, 0,8 % – до спеціальної “Б групи, 0,4 % – звільнених від занять; серед 752 студентів 3 курсу ОДАБА 74,2 % студентів віднесено до основної групи, 11,7 % – до підготовчої групи, 12,5 % – до спеціальної “А групи, 1 % – до спеціальної “Б групи, 0,6 % – звільнених від занять; серед 405 студентів 4 курсу ОДАБА 75,1 % студентів віднесено до основної групи, 12,6 % – до підготовчої групи, 10,2 % – до спеціальної “А групи, 1,3 % – до спеціальної “Б групи, 0,8 % – звільнених від занять.

Серед 410 студентів 1 курсу ОДАХ 74,8 % студентів віднесено до основної групи, 9,9 % – до підготовчої групи, 12,1 % – до спеціальної “А групи, 2,2 % – до спеціальної “Б групи, 1 % – звільнених від занять; серед 455 студентів 2 курсу 72 % студентів віднесено до основної групи, 11,8 % – до підготовчої групи, 14,6 % – до спеціальної “А групи, 1,1 % – до спеціальної “Б групи, 0,5 % – звільнених від занять; серед 608 студентів 3 курсу ОДАХ 72,8 % студентів віднесено до основної групи, 11 % – до підготовчої групи, 14,4 % – до спеціальної “А групи, 1,3 % – до спеціальної “Б групи, 0,5 % – звільнених від занять; серед 567 студентів 4 курсу ОДАХ 71,5 % студентів віднесено до основної групи, 12,1% – до підготовчої групи, 14,7 % – до спеціальної “А групи, 1 % – до спеціальної “Б групи, 0,7 % – звільнених від занять.

Серед 331 студентів 1-3 курсу коледжу ПНПУ 65,1 % студентів віднесено до основної групи, 15,8 % – до підготовчої групи, 16,4 % – до спеціальної “А групи, 1,7 % – до спеціальної “Б групи, 1 % – звільнених від занять.

Серед 767 студентів 1 курсу ПНПУ 74,4 % студентів віднесено до основної групи, 10,1 % – до підготовчої групи, 13,8 % – до спеціальної “А групи, 1,2 % – до спеціальної “Б групи, 0,5 % – звільнених від занять; серед 679 студентів 2 курсу 71,2 % студентів віднесено до основної групи, 9,6 % – до підготовчої групи, 14,9 % – до спеціальної “А групи, 2,8 % – до спеціальної “Б групи, 1,5 % – звільнених від занять.

Серед 92 студентів 1 курсу ОДМА 63,2 % студентів віднесено до основної групи, 20 % – до підготовчої групи, 13,5 % – до спеціальної “А групи, 3,3 % – до спеціальної “Б групи, 0 % – звільнених від занять; серед 90 студентів 2 курсу 60 % студентів віднесено до основної групи, 19 % – до підготовчої групи, 17,1 % – до спеціальної “А групи, 3,9 % – до спеціальної “Б групи, 0 % – звільнених від занять.

Серед 51 студентів 1 курсу ОРІДУ 76,5 % студентів віднесено до основної групи, 7,8 % – до підготовчої групи, 11,8 % – до спеціальної “А групи, 3,9 % – до спеціальної “Б групи, 0 % – звільнених від занять; серед 78 студентів 2 курсу 64,1% студентів віднесено до основної групи, 14,1 % – до підготовчої групи, 21,8 % – до спеціальної “А групи, 0 % – до спеціальної “Б групи, 0 % – звільнених від занять.

Серед 114 студентів 1 курсу ОДІВТ 72,5 % студентів віднесено до основної групи, 11,1 % – до підготовчої групи, 14,1 % – до спеціальної “А групи, 2,3 % – до спеціальної “Б групи, 0 % – звільнених від занять; 207 студентів 2 курсу 73,1 % студентів віднесено до основної групи, 14,5 % – до підготовчої групи, 10,1 % – до спеціальної “А групи, 2,3 % – до спеціальної “Б групи, 0 % – звільнених від занять.

Узагальнюючи одержані результати серед окреслених вищих навчальних закладів м. Одеси з-поміж 20913 студентів

1-4 курсу визначено в основній групі 14566 студентів (69,7 %), у підготовчій групі 2769 студентів (13,2%), у спеціальній "А" групі 3116 студентів (14,9 %), 307 студентів (1,5 %), 161 студент (0,7%). Згідно з цими даними 1/3 студентів вищої школи мають відхилення у стані здоров'я, а саме 30, 3 % майбутніх фахівців.

Порівняльний аналіз розподілу студентів на медичні групи у 2011 році порівняно з 2010 роком констатує негативну динаміку стану здоров'я, фізичного розвитку, фізичної підготовленості, функціонального стану організму студентів, що підтверджується зменшенням кількості студентів, віднесених до основної групи.

Так, у процесі порівняльного аналізу стану здоров'я майбутніх фахівців виявлено на перших курсах збільшення кількості студентів основної групи на 0,7 %, спеціальній "Б – на 0,4 %, звільнених від занять – на 0,7 %, зменшення в підготовчій групі – 1,8 %. У цілому медиками в них визначено середній рівень здоров'я.

На других курсах збільшення кількості студентів підготовчої групи відбулося на 0,8 %, спеціальній "А – на 0,2 %, зменшення в основній групі – на 0,9 %, спеціальній "Б – на 0,1 %. Така динаміка відбувається за рахунок погіршення фізичного розвитку та функціональних показників серцево-судинної та дихальної систем організму та наслідком недостатньої рухової активності студентів.

На старших курсах визначено збільшення кількості студентів основної групи на 0,6 %, зменшення підготовчої – на 0,4 %, спеціальній "А – на 0,1%, "Б – на 0,1%, звільнених від занять – на 0,1 %.

Тобто, загалом у зазначених ВНЗ визначається негативна динаміка зниження стану здоров'я, фізичного розвитку, фізичної підготовленості та функціонального стану організму майбутніх фахівців, що підтверджується зменшенням кількості студентів, віднесених до основної медичної групи.

В цілому у ВНЗ на 2 курсі спостерігається зменшення кількості студентів основної групи на 0,9 %, спеціальній "Б на 0,1 %, збільшення їхньої кількості в підготовчій групі на 0,8 %, спеціальній "А на 0,2 %.

Так, при порівняльному аналізі других курсів 2011 року з першими курсами 2010 року виявлено зменшення кількості студентів в основній групі на 2,4%, збільшення у спеціальній "А на 1 %, спеціальній "Б на 0,9 %, звільнених від занять – на 0,5 %.

Безумовно, що така критична ситуація потребує перегляду системи фізичного виховання молоді, яка навчається у вищих навчальних закладах та перенаправлення її у бік рекреації, здоров'язбереження та здобуття позитивних емоцій, насолоди від руху та заняття обраним видом спорту, наданні інформації, як зберігати здоров'я при різних видах захворювання та важливості своєчасного діагностування будь-якого захворювання, належній професійно-прикладній підготовці майбутніх фахівців. На нашу думку, окрім вищезазначених причин погіршення здоров'я студентів, є ще й несформованість їхньої культури здоров'язбереження як світоглядної орієнтації.

Перспективи покращення якості та заходів системи фізичного виховання вищих навчальних закладів, спрямованих на збереження і поліпшення здоров'я студентської молоді, вбачаються через: дотримання систематичної рухової активності студентською молоддю в навчальній та позанавчальній час в обсязі до 10 годин на тиждень (за рахунок обов'язкових занять з фізичного виховання, додаткових – у позанавчальний час та самостійних занять); здійснення належного медико-педагогічного контролю; проведення спортивно-масової роботи; дотримання правил безпеки під час проведення занять з фізичного виховання; секційної форми організації фізичного виховання; підвищення якості занять завдяки пріоритетності здоров'язберезувальних технологій та методик; прийняття активної участі у формуванні здорового способу життя студентів адміністрації вищих навчальних закладів, студентських рад, вихователів гуртожитку, кураторів навчальних груп, медичних та соціальних працівників; створення відповідного здоров'язберезувального навчально-виховного середовища навчального закладу та ін.

Ми доходимо висновку, що ситуація, яка склалася зі станом здоров'я студентської молоді, пов'язана з тим, що в них не сформована культура здоров'язбереження як світоглядна орієнтація (вони не вміють контролювати свій стан здоров'я, не можуть застосовувати індивідуальну систему оздоровлення, не усвідомлюють особистісну відповідальність за свій стан здоров'я та спосіб життя, не володіють засобами профілактики професійних захворювань та ін.).

Перспективи подальших розвідок ми вбачаємо у підготовці майбутніх фахівців з фізичного виховання до володіння здоров'язберезувальними технологіями та методиками.

Резюме. У статті розглядаються статистичні дані захворюваності сучасної студентської молоді ВНЗ м. Одеси. У статті визначається негативна динаміка зниження стану здоров'я, фізичного розвитку, фізичної підготовленості та функціонального стану організму майбутніх фахівців, що підтверджується зменшенням кількості студентів, віднесених до основної медичної групи. Автором акцентовано, що така критична ситуація потребує перегляду сучасної системи фізичного виховання молоді, яка навчається у вищих навчальних закладах та перенаправлення її у бік рекреації, здоров'язбереження, вибору виду фізичної активності, належної професійно-прикладній підготовці майбутніх фахівців тощо. Автором наголошено, що ситуація, яка склалася зі станом здоров'я студентської молоді, безпосередньо пов'язана з тим, що в них не сформована культура здоров'язбереження як світоглядна орієнтація. **Ключові слова:** стан здоров'я, майбутній фахівець, здоров'язбереження.

Резюме. В статье рассматриваются статистические данные заболевания современной студенческой молодежи высших учебных заведений г. Одессы. В статье раскрывается негативная динамика снижения уровня здоровья, физического развития, физической подготовленности и функционального состояния организма будущих специалистов, что подтверждается уменьшением количества студентов, отнесенных к основной медицинской группе. Автором акцентировано, что такая критическая ситуация требует пересмотра современной системы физического воспитания молодежи, которая обучается в высших учебных заведениях и направленности её в сторону рекреации, здоровьесбережения, выбора вида физической активности, соответствующей профессионально-прикладной подготовки будущих специалистов и т. д. Автором акцентируется, что ситуация, которая сложилась со состоянием студенческой молодежи непосредственно связана с тем, что у них не сформирована культура здоровьесбережения как мировоззренческая ориентация. **Ключевые слова:** состояние здоровья, будущий специалист, здоровьесбережение.

Summary. The statistics of the disease of modern students of higher educational institutions in Odessa is examined in the article. The article reveals the negative dynamics of the lowering state of health, physical development, physical fitness and functional state of future specialists which is evidenced by the quantity reduction of students assigned to the main medical group. The author has emphasized that such a critical situation needs the review of the modern system of physical education of youth who are enrolled in higher educational institutions and focus it towards the recreation, the health saving, the choice of the type of physical activity, which is appropriate to the professionally applied training of future specialists, etc. The author emphasizes that the situation that has arisen from the state of students is directly related to the fact that they have not formed the culture of the health saving as the world outlook orientation. **Keywords:** a state of health, a future specialist, the health saving.

Література

1. Башавець Н.А. Проблема стану здоров'я сучасного майбутнього фахівця в психолого-педагогічній літературі / Н.А. Башавець // Наукові записки / М-во освіти і науки України; Нац. пед. ун-т імені М.П. Драгоманова; укл. П.В.

Дмитренко, Л.Л. Макаренко. – К.: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2008. – Випуск LXXVIII (78). – С.27-41.

2. Гримблат С.О. Здоровьесберегающие технологии в подготовке специалистов: [учебно-методическое пособие] / С.О.Гримблат, В.П.Зайцев, С.И. Крамской. – Харьков: Коллегиум, 2005. – 184 с.

Подано до редакції 13.05.2012